

2004-09-28

PERSCOMMUNIQUÉ

Driejaarlijkse enquête over de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten: resultaten voor België

In april 2004 hebben tweeënvijftig centrale banken en monetaire autoriteiten, waaronder de Nationale Bank van België, de gebruikelijke driejaarlijkse enquête gehouden betreffende de omzet op de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten. Zoals gewoonlijk werd de enquête gecoördineerd door de Bank voor Internationale Betalingen (BIS)¹.

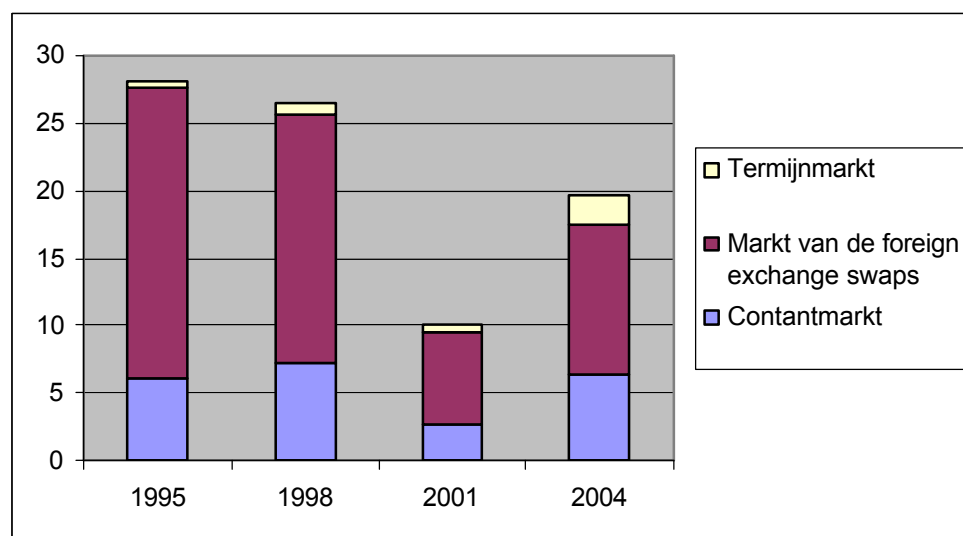
Net als de drie vorige enquêtes (1995, 1998 en 2001) behandelt die van april 2004, naast de traditionele segmenten van de valutamarkt (contantmarkt, termijnmarkt en markt van de foreign exchange swaps), ook de op valuta's (valutaopties en currency swaps) en rentevoeten (renteswaps en renteopties) gebaseerde over-the-counter (OTC) afgeleide producten.

De vier meest actieve Belgische instellingen² verleenden hun medewerking. Het beperkte aantal rapporterende instellingen doet geen afbreuk aan de representativiteit van de resultaten van de enquête; zij heeft betrekking op naar schatting ruim 90 % van het in België gerealiseerde marktvolume.

Vergeleken met de vorige enquête wijzen de resultaten van april 2004 voor België op een forse opleving van de handel in op valuta gebaseerde producten, terwijl de omzet van op rentevoeten gebaseerde producten krachtig blijft toenemen.

1. TRADITIONELE VALUTAMARKTSEGMENTEN

1.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 1: Netto dagomzet op de traditionele valutamarkt (in miljarden USD)

¹ De wereldwijde resultaten zijn beschikbaar op de website van de BIS (www.bis.org)

² Dexia Bank België, Fortis Bank, ING België en KBC Bank.

De gemiddelde netto³-omzet per werkdag bedroeg in april 2004 USD 19,7 miljard, tegen 10,1 miljard in 2001 of nagenoeg een verdubbeling⁴ (figuur 1, tabel 1 als bijlage).

België is een van de rapporterende landen waar de omzet het sterkst is gestegen.

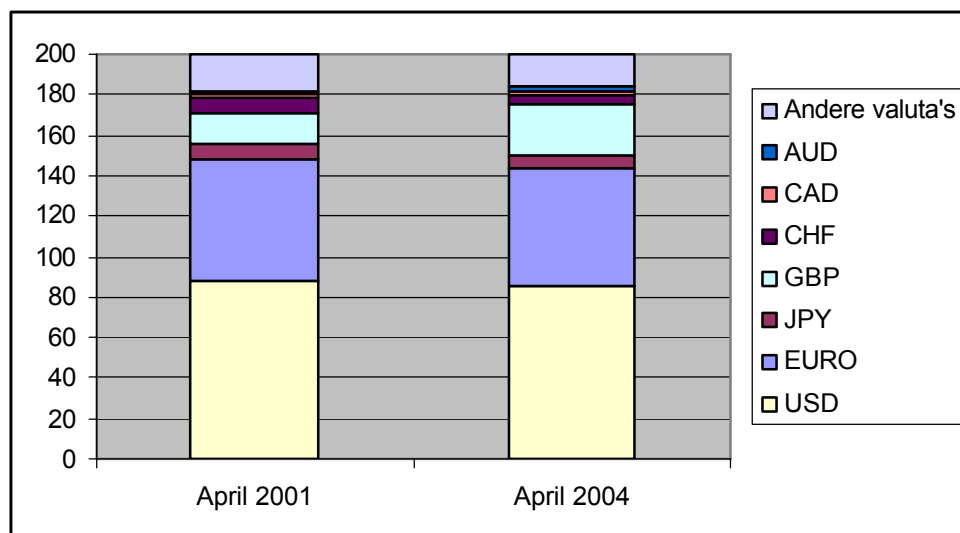
De resultaten van de Belgische enquête sporen met de wereldwijde opwaartse trend inzake valutahandel. Bij de vorige enquête werd nog een scherpe daling opgetekend, die het gevolg was van onder meer de invoering van de euro (verdwijnen van "legacy currencies"), de toegenomen concentratie- en centralisatietendens in de banksector alsook de afgenomen bereidheid tot "market making".

Dit stevige mondiale herstel valt mogelijk te verklaren doordat een aantal operatoren de valutamarkt hebben herontdekt als een aantrekkelijke "asset class". Daarnaast heeft de groei in België kennelijk ook een stimulans gekregen van de toegenomen hedging-activiteit en de verdere expansie van de elektronische handel.

Ondanks de krachtige opleving in België blijven de op de markt van de foreign exchange swaps en de contantmarkt verhandelde volumes, in tegenstelling tot de sterk gestegen termijnhandel, nog onder het in april 1998 bereikte peil.

Opvallend is voorts dat het toenemende gebruik van elektronische dealingsystemen bij interbancaire transacties, vooral op de contantmarkt, meer en meer ingang vindt op andere marktsegmenten, zoals bijvoorbeeld bij de foreign exchange swaps. De via elektronische systemen met klanten (zowel "multi-bank dealing systems" als "single bank proprietary platforms") gerealiseerde omzet blijft daarentegen veeleer bescheiden.

1.2 VALUTAIRE OPSPLITSING

Figuur 2: Valutaire opsplitsing van de activiteit op de traditionele valutamarkt (procenten van bruto dagomzet)

De USD blijft de belangrijkste transactievaluta: hij is betrokken bij 86 %⁵ van de totale omzet tegen 58 % voor de euro en 26 % voor het GBP.

³ Dit is de gerapporteerde bruto-omzet gecorrigeerd voor (lokale) dubbeltellingen (de waarde van de transacties tussen binnenlandse rapporterende instellingen wordt gewoon door twee gedeeld)

⁴ Gelet op de depreciatie van de USD tussen april 2001 en april 2004 is de reële stijging van de volumes evenwel wat minder uitgesproken.

⁵ Aangezien elke valutatransactie twee valuta's impliceert, bedraagt de som van de relatieve gewichten van alle valuta's 200 % van de totale omzet.

Het tegenover 2001 licht afgenomen relatieve belang van de sleutelvaluta's (euro, USD en JPY) is het gevolg van de forse groei van de transacties in hoogrentende valuta's zoals het GBP en in mindere mate de AUD (figuur 2, tabel 2 als bijlage).

De rubriek "andere valuta's" (aandeel 14 %) dekt in hoofdzaak transacties in de Scandinavische valuta's (NOK, SEK, DKK), valuta's van de nieuwe EU-landen (PLN, CZK, HUF), Aziatische valuta's (SGD, HKD) en de Zuid-Afrikaanse rand.

Met een aandeel van ruim 40 % blijft EUR/USD veruit het belangrijkste valutapaar. Vooral op de contant- en op de termijnmarkt neemt het volume in dat valutakoppel sterk toe; terwijl het op de markt van de foreign exchange swaps stagneert. (tabel 3 als bijlage)

"Cable" (GBP/USD), het tweede belangrijkste koppel, laat een stevige groei optekenen als gevolg van voornamelijk een sterke expansie op de markt van de foreign exchange swaps. Dat geldt in mindere mate ook voor het derde belangrijkste valutakoppel (EUR/GBP).

2. MARKT VAN DE AFGELEIDE PRODUCTEN

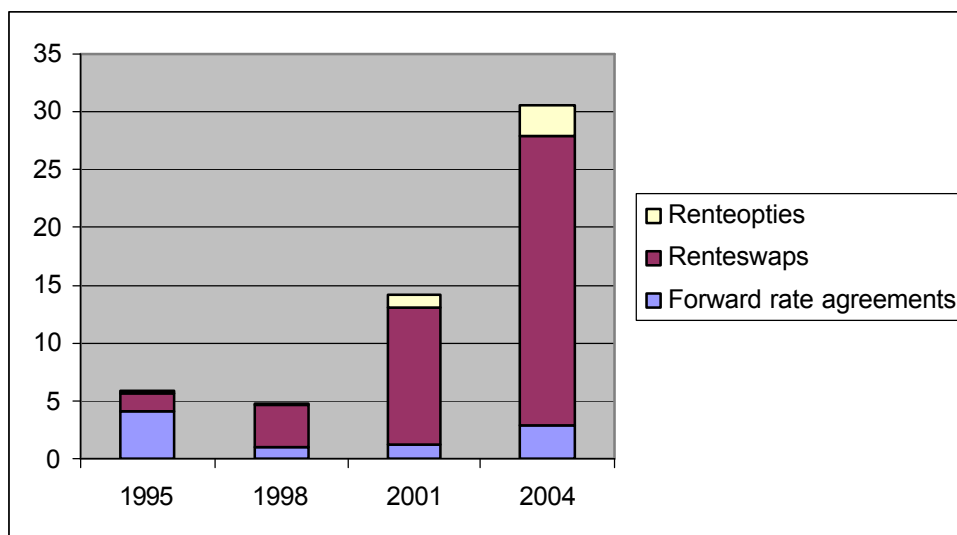
2.1 OP WISSELKOERSEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

De dagomzet van op wisselkoersen gebaseerde afgeleide producten, vooral valutaopties, is in vergelijking met 2001 zo goed als verdrievoudigd tot USD 1,1 miljard. Daardoor laat het aandeel van de valutaderivaten in de totale valutahandel een lichte verruiming optekenen tot 5 %. (tabel 1 als bijlage)

De valutaparen EUR/USD (ruim 40 %) en USD/JPY (20 %) zijn de meest verhandelde koppels op de optiemarkt.

Inzake cross-currency swaps zijn de Belgische banken blijkbaar nog steeds weinig actief.

2.2 OP RENTEVOETEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

Figuur 3: Netto dagomzet van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (in miljarden USD)

De geregistreerde netto-omzet per werkdag van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten ("single currency interest rate derivatives") is meer dan verdubbeld tot USD 30,5 miljard (figuur 3, tabel 4 als bijlage). Renteswaps blijven met een aandeel van ruim 80 % veruit het belangrijkste marktsegment, hoewel de kleinere segmenten ("Forward rate Agreements" en renteopties) forser groeien.

Ruim 60 % van de omzet in renteswaps gebeurt in euro. Opmerkelijk is de spectaculaire toename van renteswaps in GBP waarvan het relatieve aandeel is opgelopen van 1 % in 2001 tot 20 % in 2004. Die

ontwikkeling heeft te maken met de sterke aanwezigheid van sommige rapporterende banken op de Londense geldmarkt.

Renteopties betreffen vooral de euro (72 % van de totale omzet), de USD (16 %) en het GBP (8 %).

Communicatie Nationale Bank van België n.v.	de Berlaimontlaan 14 BE-1000 BRUSSEL	tel. + 32 2 221 46 28 www.nbb.be	BTW BE 203 201 340
--	---	---	--------------------

Tabel 1

Netto-dagomzet op de valutamarkt volgens de aard van de transacties (in miljarden USD)									
	April 1995		April 1998		April 2001		April 2004		Veranderingspercentage 2004/2001
	Dagomzet	Procentueel aandeel	Dagomzet	Procentueel aandeel	Dagomzet	Procentueel aandeel	Dagomzet	Procentueel aandeel	
Contantmarkt	6,1	21%	7,3	27%	2,7	26%	6,4	31%	137%
Markt van de foreign exchange swaps	21,6	76%	18,2	67%	6,7	64%	11,1	53%	66%
Termijnmarkt	0,4	1%	1	4%	0,7	7%	2,2	11%	214%
Totaal traditionele marktsegmenten (A)	28,1	99%	26,5	97%	10,1	96%	19,7	95%	95%
Currency swaps	0,0	0%	0,1	0%	0,1	1%	0,1	0%	0%
Valutaopties	0,4	1%	0,7	3%	0,3	3%	1,0	5%	233%
Totaal afgeleide producten in forex (B)	0,4	1%	0,8	3%	0,4	4%	1,1	5%	175%
Algemeen totaal (A + B)	28,5	100%	27,3	100%	10,5	100%	20,8	100%	98%

Tabel 2

Valutaire uitsplitsing van de activiteit op de traditionele valutamarkt (procenten van bruto-dagomzet)			
	<i>April 1998</i>	<i>April 2001</i>	<i>April 2004</i>
USD	79	88	86
EUR	-	60	58
DEM	28	-	-
FRF	6	-	-
ECU en andere EMS-valuta's	64	-	-
JPY	7	8	6
GBP	7	14	26
CHF	3	8	4
CAD	nb	2	2
AUD	1	1	4
Andere valuta's	5	19	14
Alle valuta's *	200	200	200

* aangezien zowel de basisvaluta als de genoteerde valuta worden gebruikt voor de berekening van de relatieve gewichten in de totale omzet, belooft de som van die relatieve aandelen 200%.

Tabel 3

Opsplitsing van de traditionele valutamarkt per valutakoppel (netto-dagomzet in april in miljarden USD en procenten)												
	1998				2001				2004			
	<i>totale omzet</i>	<i>contant</i>	<i>foreign exchange swaps</i>	<i>op termijn</i>	<i>totale omzet</i>	<i>contant</i>	<i>foreign exchange swaps</i>	<i>op termijn</i>	<i>totale omzet</i>	<i>contant</i>	<i>foreign exchange swaps</i>	<i>op termijn</i>
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
USD/DEM	3,2	39	57	4	-	-	-	-	-	-	-	-
USD/ander EMS	10,2	15	83	3	-	-	-	-	-	-	-	-
USD/FRF	1,2	5	93	2	-	-	-	-	-	-	-	-
EUR/USD	-	-	-	-	4,5	26	66	8	8,5	46	35	20
USD/JPY	1,7	11	88	1	0,6	25	66	9	0,9	35	61	4
USD/GBP	1,5	-	-	-	0,9	13	83	4	3,8	12	84	4
USD/CHF	0,5	8	91	1	0,5	49	46	5	0,5	28	70	1
USD/AUD	0,3	4	95	1	0,1	21	76	1	0,6	12	85	3
DEM/ander EMS	2,9	75	22	3	-	-	-	-	-	-	-	-
DEM/GBP	0,3	86	6	8	-	-	-	-	-	-	-	-
EUR/GBP	-	-	-	-	0,4	67	17	16	1,2	28	67	6
DEM/JPY	0,1	84	12	5	-	-	-	-	-	-	-	-
EUR/JPY	-	-	-	-	0,2	75	14	11	0,3	76	10	14
DEM/CHF	0,1	81	17	3	-	-	-	-	-	-	-	-
EUR/CHF	-	-	-	-	0,3	59	40	2	0,3	90	7	3
ECU/USD	1,4	4	94	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Andere valutakoppels	3,1	40	54	6	2,6	11	86	3	3,5	19	76	5
Alle valutakoppels	26,5				10,1				19,7			

Tabel 4

Netto-dagomzet van op interestvoeten gebaseerde afgeleide producten (in miljarden USD)									
	1995		1998		2001		2004		Veranderingspercentage
	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	2004/2001
Forward rate agreements	4,1	71%	1,1	22%	1,2	8%	2,9	10%	142%
Renteswaps	1,6	28%	3,6	73%	11,9	84%	25,0	82%	110%
Renteopties	0,1	2%	0,2	4%	1,1	8%	2,6	9%	136%
Totaal	5,8	100%	4,9	100%	14,2	100%	30,5	100%	115%